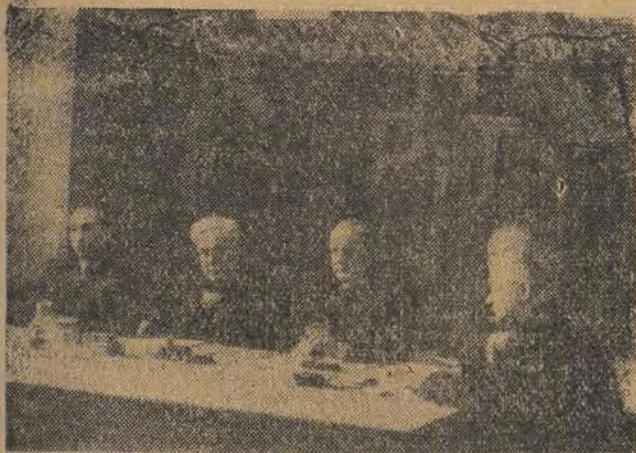

BAJKOPISARZ KRYŁÓW (1769-1949)

Początki w poważnej mierze przyczynić się może do upowszechnienia książki i gazety. W Warszawie w związku z tym odbył się specjalny zjazd dyrektorów Oddziałów Ministerstwa Poczt i Telegrafów.
Na zdjęciu od lewej: tow. Herbst, przedstawiciel R. S. W. „Praca”, min. Szymonowski, tow. Staszewski członek K. C. P. Z. P. R. i wicemin. Lipiński.

Zarząd Główny Pracowników Drogowych przekazał swym oddziałom wojewódzkim 101 bibliotek — 200 tomowych.

W Łodzi otwarty został Klub Międzynarodowej Prasy i Książki. W Klubie można czytać i prenumerować pisma i książki z całego świata.

W tym domu, położonym w Żelazowej Woli koło Warszawy, 22. lutego 1810 roku urodził się Fryderyk Chopin.

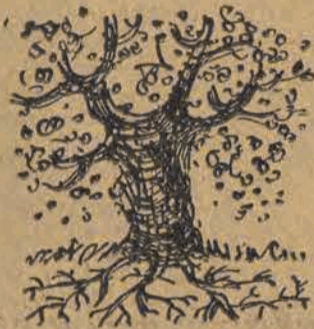
W największym ośrodku przemysłowym Węgier w Csepel zdolniejsi robotnicy i urzędnicy uczęszczają do specjalnie zorganizowanej Wzrośszej Szkoły Sztuk Pięknych.

W lutym bieżącego roku miało miejsce stoosiemnastolecie urodzin wielkiego bajkopisarza rosyjskiego Iwana Kryłowa. Kto z nas nie zna bajek Kryłowa? Kto z lat dziecińczych nie przypomina sobie w oryginalnej czy w przekładzie o malpie i okularach, o labedziu, o szczupaku i raku, o Igarzu? Utwory te weszły do literatury powszechnej, tak jak bajki Esopa czy Lafontaine. Kryłow pierwszy spośród pisarzy rosyjskich osiągnął światową sławę, bajki jego były tłumaczone na pięćdziesiąt trzy języki i znane są i czytane na wszystkich kontynentach. W Rosji bajki Kryłowa stały się od dawna własnością całego ludu — wiele powiedzeń z tych ba-

Liście i korzenie

W przeszliczny letni dzień,
Rzucając po dolinie cień,
Na drzewie liście się z zefirem rozigrały,
A pysznąc się zielenią swej gestwiny,
Zefirom tak o sobie powiadały:
„Nie myż jesteście dziś ozdoba tej doliny?
„Nie przez nas drzewo-li w kędziarach stoi całe,
„Tak rozłożyste i wspaniałe?
„Czym bez nas byłoby? prawdziwie mamy prawo
„Tym pysnić się, jak własną naszą sprawą. —
„Nie myż damy dla pasterzy
„I dla podróżnych tu przytułek i cień świeży?
„Nie myż zielenią swoich wianków
„Wabimy tańczyć tu pasterki i kochanków?
„Nie u nas że od nocy do zarańca
„Słowicze śpiewy, szczebiotania?
„A wy zefiry sami przecie
„Opuszczyć nigdy nie zechcecie!”
„Bóg zapłać złożyć nam wypada za wasz las!”
Spód ziemi głuchy wtem do liści woła głos
„Kto śmie tak dumnie mówić z nami,
„Wy kim jesteście sami?
„By pycha wznosić się i z nami mierzyć chciały?
Na drzewie liście zaszumiały.
„Jesteśmy temi
„Co tu ukryci w głębi ziemi,
„Karmimy was, czy nas nie znacie?
„Korzenie drzewa my, na którym rozkwitacie.
„Wzrastajcież w boży czas!
„Lecz pamiętajcie, że to od was różni nas,
„Iż z wiosną świeży liść na nowo się rozwinie,
„A gdy w korzeniach życie zginie,
„Nie będzie drzewa, ani was!”

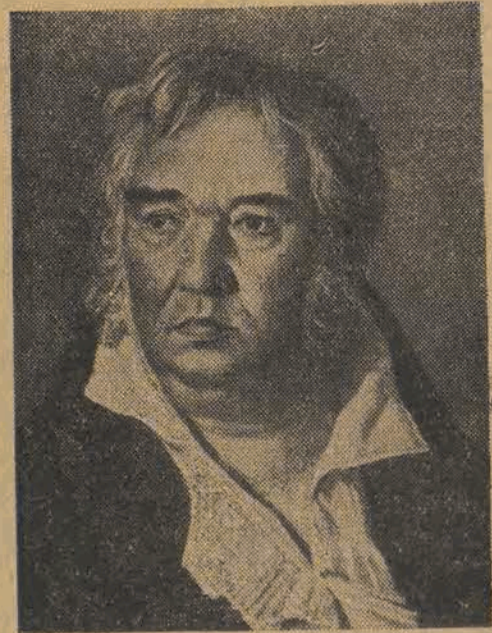
Przełożył STEFAN BARYCZKA

Małpa i okulary

Gdy pewną małpę wiek podeszły tłoczy,
Bardzo zapadła na oczy.
Wiem ktoś jej powiedział z boku,
Ze człowiek słabego wzroku
Okulary w pomoc bierze.
— Co okulary? — odpowie.
— Nie słyszałam o tym słowie.
Ale wkrótce nasze zwierzę
Dostało ich z pół tuzina.
Tu się nowa trudność wszczyną,
Jak ich użyć — próżna praca!
Tego małpy nie odgadną!
Wacha je, liże, przewraca,
Wreszcie kładzie przed oczyma:
Płaski nos ich nie utrzyma,
Co je włoży, zaraz spadną.
Na takowe przeszkody małpa niecierpliwa,
Innych sposobów używa,
Zawiesza je na szyi, na palcach, na głowie,
Nawet i na ognie: lecz cóż? nadaremnie.
— Chciano zażartować ze mnie,
Rzeczce, zgrzytając zębami:
— Moi szanowni przodkowie,
Najpierwsi między małpami
O tych wymysłach nie słyszeli wcale.
To rzekliży w gniewie zapale,
Szklą na kawałki rozbiła
I na swych oczach w pół ślepych przestaje.
Również i przesąd oświacie nie sorzyja
Zacietej w niebaczonej dumie,
Wszelkim nowościom i postępom łaje,
Bo ich ocenić i użyć nie umie.

Przełożył F. S. DMOCHOWSKI

jęk weszło w przysłowia. Zdania i sentencje moralne Kryłowa, obróciwszy się w mowę potoczną, wyrażają dorobek moralny ludu rosyjskiego. Kryłow urodził się 13 lutego 1769 roku w Moskwie. Ojciec jego umarł w młodości, tak że przyszedł bajkopisarz już w dziesiątym roku życia zmuszony był do zarabiania jako pisarszyk w sądzie. Literaturę zaczął się Kryłow zajmować bardzo wcześnie. W 1789 roku stał na czele pisma „Początki duchów”, gdzie w satyrycznych listach wysmiewał pasyżującą na pańszczyźnianych masach szlachtę, a w trzy lata później w redagowanym również przez Kryłowa piśmie „Widz” drukowane są jego pierwsze utwory satyryczne skierowane przeciw monarchii i policyjnej biurokracji rządów carskich.

W pierwszym okresie swej twórczości Kryłow entuzjastycznie się teatrem, pisze kilka komedii, z których jednak żadna nie doczekała się wystawienia. Dopiero bajki przyniosły Kryłowowi zasłużoną sławę. Twórczość swoją w zakresie bajkopisarstwa rozpoczął Kryłow w 1805 roku. Demokracizm Kryłowa ujawnia się zarówno w tematyce jego bajek, jak i w języku. Kryłow sięgnął do źródeł ludowych, bajki swoje pisał językiem potocznym, najprostszym, dla każdego zrozumiałym. W bajkach Kryłow porusza wszystkie najważniejsze zagadnienia nurtujące ówczesne społeczeństwo. Jego niedźwiedzie, wilki, lwy i lisy, zachowują charakterystyczne cechy zwierzęce, wywołując się bezpo-

średnio z rosyjskiej mową bajki zwierzęcej, przedstawiają jednocześnie cały układ stosunków w carskiej pańszczyźnianej Rosji, stanowią ostrą na te stosunki satyrę. Ucisk mas chłopskich wyzyskiwanych przez szlachtę przedstawił Kryłow w licznych bajkach — liście, które szemrzą na żywiące je korzenie, orzeł, który nie zważa na rady kreta i dlatego ginie — to pasyżująca na ludzi szlachta. Nie było bodaj znaczącego wydarzenia, na które Kryłow nie zareagował bajką. Współcześni w „wilku w psiarzni” wyraźnie widzieli Napoleona, który napadł na Rosję, a w „starym łowczym” — Kułtu zowa. Nie brak w bajkach Kryłowa satyr na cara Aleksandra i na carskich ministrów, na dygnitarzy, na carską cenzurę.

Dzisiaj te bajki-satyrę zatraciły swój aktualny sens polityczny, nie zatraciły jednak swego olbrzymiego znaczenia ogólnego — ludzkiego i artystycznego.

Kryłow umarł w 1844 roku. Do tego czasu napisał on blisko dwieście bajek. Wyjątkowe znaczenie tych bajek w literaturze rosyjskiej i światowej całkowicie potwierdza słowa literackiego wodza demokracji rosyjskiej, W. Bielińskiego wypowiedziane o Kryłowie:

„Cześć, dumą i chwałą naszej literatury, ma on prawo powiedzieć: „znam Rosję i Rosja mnie zna”.

W jego natchnieniu wyraziło się natchnienie całego narodu, w jego życiu wyraziło się życie milionów.

S. P.

Chłopi i rzeka

Chłopi nie mogą cierpieć dłuższych szkód,
Które im rzeczki, strugi i strumienie.
Wciąż wyrządzały nadmiarem swych wód —
Poszli do Rzeki prosić najuniżeniej,
Do której te ruczaje i strugi wpadały.
A był to skarg tych rząd niemały:
Gdzie oziminy zryte,
Gdzie młyny zburzone i zmyte;
Bydła się potopiło, że nie zliczyć wcale!
A rzeka płynie cicho, chociaż i wspaniale;
Stoją nad nią wielkie grody,
A nie słycać, by jakie czyniła im szkody;
Więc pewnikiem ich ona za to nie pochwała!
Tak chłopi między sobą rozmawiali,
Lecz cóż? gdy bliżej jeli podchodzić do rzeki
I spojrzeli, to poznali,
Ze ona na swej fali
Połowę ich dobytku w świat niesie daleki.
Więc po próżnicy nie rozwodząc żali,
Chłopi za nim, spojrzeli jeno w owej chwili,
Po czym spojrzenia zamieniwszy z sobą
I głową pokiwawszy, odeszli z żalobą;
A odchodząc tak mówili:
Szkoda czasu
I atlasu,
O prawie tam na młodszych nie będzie i mowy,
Gdzie się oni ze starszymi dzielą do połowy.

Przełożył KACZKOWSKI

Ilustrował: Karol Baranicki.

Głos Kobiet

Kobiety polskie tegoroczne swe święto, dzień 8 marca, obchodzą pod hasłem zdecydowanej i nieugiętej walki o utrwalenie pokoju na świecie

8 marca - Międzynarodowy Dzień Kobiet

Jak organizacje kobiece uczczą swe Święto w Łodzi i na terenie województwa

W związku ze zbliżającym się dniem 8 marca — Międzynarodowym Dniem Kobiet, organizacje kobiece Łodzi i województwa łódzkiego postanowiły uczcić to święto wzmocnioną pracą organizacyjną we wszystkich działach swej aktywności. Zarząd wojewódzki Ligi Kobiet podjął uchwałę przystąpienia do współzawodnictwa w pracy, zainicjowanego przez Kato-wicką Ligę Kobiet.

Współzawodnictwo to obejmie wszystkie powiaty województwa łódzkiego oraz 4 miasta wydzielone i rozwijać się będzie w trzech etapach. Pierwszy etap zakończy się w dniu 8 marca, drugi w dniu 1 maja, wreszcie trzeci w dniu otwarcia Kongresu Ligi Kobiet w Warszawie. Zwycięskie zespoły nagradzane będą kompletami książek. Ponadto ustanowiono nagrodę przechodnią — symboliczny proporzeczek.

W pierwszym etapie współzawodnictwa postanowiono zwerbować 8 tysięcy nowych członkiń oraz zorganizować 100 kół ligowych miejskich i wiejskich. Zebrać 80 tysięcy podpisów na rezolucjach skierowanych do ONZ, w których polskie kobiety wyrażają swą wolę utrwalenia światowego pokoju.

W tym czasie zorganizowanych zostanie 140 kobiecych rad gminnych przy Związku Somopomocy Chłopskiej. W dniu Święta Kobiet odbywać się będą uroczyste akademie w ośrodkach miejskich, gminach i gromadach. W tymże terminie przeprowadzona będzie akcja zbiórki na pomoc dla dzieci greckich. Poza tym zostaną zorganizowane na wsi i w mieście pokazy z zakresu gospodarstwa domowego. Liga Kobiet przystąpi również do organizowania Rad Spółdzielczych i Komitetów Członkowskich. Akcja ta głównie prowadzona będzie w środowisku wiejskim.

Machinacje imperialistów pod prejęciem Amerykanki walczą o pokój

Imperialiści amerykańscy, stojący u steru rządu USA, robią wszystko, ażeby zmniejszyć stosunki pokojowej współpracy między narodami. Te ich machinacje spotykają się jednak ze zdecydowanym oporem najszerzych mas ludności.

Poważną rolę w szeregach armii walczących o pokój na świecie odgrywają kobiety amerykańskie. Ostatnio w Ameryce toczyła swe obrady zwołana z inicjatywy komitetu kobiet przy Towarzystwie Przyjaźni Amerykańsko - Radzieckiej konferencja w obronie pokoju. Przemówienia na niej wygłosiły przewodnicząca komitetu — Bell oraz uczestniczka drugiego międzynarodowego kongresu kobiet w Budapeszcie — Lows.

W uchwalonej rezolucji, przesłanej na ręce prezydenta Trumana, uczestniczącej konferencji wyraziły protest przeciwko odrzuceniu przez Stany Zjednoczone licznych pokojowych propozycji Związku Radzieckiego. Stanowisko zajęte przez kobiety amerykańskie w sprawie pokoju, jest wyrazem postawy milionów obywateli USA w stosunku do polityków swego kraju.

Na specjalną uwagę zasługuje podjęta w ośrodkach miejskich przemysłowych akcja tworzenia nowych zespołów współzawodnictwa pracy. W Łodzi uzyskano już w realizowaniu tego zadania wyniki budujące. Zakreślone plany już dziś zostały przekroczone o kilkaset procent.

Dla spopularyzowania Dnia Kobiet wśród najszerzych mas, organizacje kobiece przeprowadzą szereg pogadanek dla młodzieży szkolnej. Wierzyć należy, że wszystkie te działania, jakie na dzień 8 marca zakreśliła sobie Liga Kobiet w Łodzi zostaną wykonane i przyczynią się do zasielenia jej szeregów i popularyzacji, jej hasła.

„Szukamy talentów i rządymy się sami“

Nowa świetlica dla dzieci włókniarzy

Świetlica dla dzieci włókniarzy w Łodzi została otwarta przez Centralny Zarząd Włókniarzy 15 grudnia ub. r. w dniu Zjednoczenia Partii Robotniczych. Świetlica mieści się we wspaniałych apartamentach dawnego fabrykanta Kindlera i stanowi wstęp do projektowanego Domu Kultury Dziecka.

Obecnie w świetlicy jest zapisanych 48 dzieci, a można ich pomieścić tu znacznie więcej. W programie swych prac świetlica przewiduje, że każdy miesiąc będzie poświęcony jednemu specjalnemu zagadnieniu. Styczeń był miesiącem poznania wielkiego przyjaciela Polski — Lenina — luty, jest miesiącem wprowadzenia regulaminu świetlicy.

I właśnie ten regulamin stanowi m. in. przedmiot obrad samorządu świetlicy. Pozornie zaczyna się wszystko bardzo zwyczajnie. Odczytanie porządku dziennego, protokołu z poprzedniego posiedzenia itp. a właściwie jakże wszystko odbywa się inaczej niż zazwyczaj.

Przy długim stole siedzi 24 dzieci, przewodnicząca samorządu Danusia, najstarsza w tym gronie, ma lat 14. Najmłodsza Krysią — lat 7. Jedyną dorosłą osobą biorącą udział w posiedzeniu, jest organizatorka świetlicy tow. Stawińska, kierowniczką Działu Opieki nad Matką i Dzieckiem w Centralnym Zarządzie Przemysłu Włókienniczego.

Z początku dzieci są trochę onieśmielone i ma się wrażenie, że posiedzenie odbędzie się, jak często u dorosłych, w nastroju dość sennym. Ale już po chwili onieśmielenie znika.

Dzieci żywo reagują na każde zagadnienie. Gdy pada projekt zorganizowania kółka przyrodniczego — entuzjazm wybuchają żywiołowo. Co za oklaski! Dzieci przy głosowaniu dla pewności podnoszą po dwie ręce. Czy błyszczą, buzie śmieją się z uciechy, do kółka zapisują się wszystkie — i wszystkie tworzą program zajęć: „żaby chować rybki“, „opiekować się roślinami“, „chodzić na wycieczki do ZOZ“ itp. Najmłodsza Krysią bierze na siebie obowiązek podlewania kwiatów

Walczy o utrwalenie pokoju Miliony kobiet oświadczą to z całą mocą w dniu 8 marca

Tegoroczne „Święto Kobiet“ obchodzimy pod hasłem WALKI O POKÓJ. Dlatego też rozwinęta została przez organizacje kobiece wielka akcja zbierania podpisów pod rezolucją, która zostanie skierowana do ONZ, a której treść jest następująca: „Rozumiejąc doniosłe znaczenie światowego pokoju, od którego zależy szczęście naszych dzieci i dobrobyt wszystkich narodów świata, żądamy od ONZ, która wzięła na siebie odpowiedzialność i obowiązek pokojowego rozwiązania wszelkich sporów między narodami, ograniczenia zbrojeń, zakazu produkowania bomby atomowej, zakazu szerzenia propagandy wojennej oraz zaprzestania zbrojnej pomocy wojskom faszystowskim, walczyć przeciwko armiom ludowym w Grecji, Chinach i Indonezji. My, kobiety polskie, któreśmy najwięcej ucierpiały w czasie ostatnich działań wojennych i straciłyśmy w krwawej zawierusze swoich synów i mężów oraz dobytek całego życia i ciężkiej, znoјnej pracy rąk naszych, nie chcemy wojny, nie chcemy wychowywać naszych synów na nową rzeź.“

Proste i mocne słowa rezolucji winny trafić do świadomości każdej kobiety: i tej, co stoi przy warstacie fabrycznym, i tej, co pracuje na roli, w biurze lub w szkole.

Każda z nich przecież tak samo pragnie zapewnić spokojną przyszłość swym dzieciom, każda z nich pragnie trwałego, niezmacone go wychnienia i odpoczynku po krwawych dniach wojny, każda ze zgrozą myśli o zamysłach nowych podżegaczy.

Ale jeśli chcemy utrwalenia pokoju, musimy walczyć o pokój wszędzie, na każdym kroku. Musimy wpajać ludziom to przekonanie, że wojna jest narzędziem zdobywania władzy i potęgi finansowej warstw burżuazyjnych, kapitalistycznych, że wojna to nędza, wyzysk i śmierć dla milionów szarych 'udzi pracy, musimy wypowiedzieć walkę tym, którzy do tej wojny podżegają, byle jak najdłużej utrzymać w swych rękach panowanie nad światem.

Kobiety, nie pozwólm się obalamować fałszywym podszeptom tych, którzy interes swój mając na względzie, wykorzystują naszą nieświadomość i sieją zgubną, reakcyjną propagandę.

Socjalizm zakreśla wspaniałe drogi rozwojowe dla człowieka pracy, socjalizm stawia kobietę w pierwszym rzędzie budowniczym nowego ustroju, socjalizm i demokracja dają kobiecie równe szanse w każdej dziedzinie życia państwowego i społecznego.

Walka o pokój i demokrację — oto hasło przewodnie naszej codziennej pracy. Niech nie będzie ani jednej kobiety w naszym województwie, która nie złoży swego podpisu pod rezolucją. Pamiętajmy o tym, że podpisy te znajdują się wkrótce w kancelarii generalnego sekretarza ONZ i muszą wstrząsnąć sumieniami tych, którzy w organizacji tej zasiadają, obradując nad pokojem światowym.

Przy wszystkich pracach i zabawie kierownictwo dorosłych stara się być najbardziej dyskretną, a wyzwalając z dzieci ich własne pomysły i energię. Od razu widać to, która w przyszłości będzie „aktywną“ wszelkich prac. Taki Żakowicki Tadek lat 11 ma w każdej sprawie coś słusznego do powiedzenia.

W toku zajęć i zabaw okazuje się, że dzieci mają głębokie, nieskazitane żadnym kompromisem, poczucie odpowiedzialności. Wszystkie swe obowiązki w świetlicy traktują bardzo poważnie. Naczym gospodarstwie, zabawki, wszystko znajduje się we wzorowym porządku i jest dokładnie spisane. W dziale pieroplastyki, chociaż świetlica jest czynna od niedawna, to już można się poszczycić pięknymi pracami dzieci.

W takiej to świetlicy wychowuje się dzieci łódzkich włókniarzy. S. Baderowa.

L. Królikowska

Te obrady dziecięce stają się zjawiskiem bardzo ciekawym. Widać, że organizatorka świetlicy, tow. Stawińska wprowadza tu bardzo ciekawe metody pomagające dzieciom młodszym. Dzieci same prowadzą swoje gospodarstwo. Same przyrządzają sobie podwieczorek. Chłopcy razem z dziewczynkami robią na drutach, znika pojęcie tzw. „robot kobiecych“ i dziewczyny ki razem z chłopcami „majsterkują“. A narzędzi do majsterkowania mają dosyć.

Plan zajęć przewiduje: douczanie dzieci młodszych, starszych, lekturę i dyskusję, papieroplastykę, szycie, druty, roboty z drzewa i metalu, introligatorstwo, taniec i rytmiki, inscenizację, wiersze i piosenki, kółko teatralne, gawędy historyczne i wychowawcze, teatrzyk kukielkowy, kółko przyrodnicze, kółko literackie, gazetkę ścienną i śpiew.

Jak się UBRACĆ

Dzisiaj przedstawiamy naszym Czytelnikom na załączonych fotografiach modele sukni, płaszcza, ubiorów dziecięcych i sweterka. Sukienka

sporządzona jest z tkaniny wełnianej. Składa się z kłoszowej spódniczki i bluzki wykończonej białą kamizelką i takimiż mankietami. Ten typ sukni jest odpowiednim ubiorem dla kobiet zatrudnionych w biurach. Jest skromny i praktyczny w noszeniu, taka sukienka wygląda świeżo jeśli ją wyposażymy w dwa garnitury przybrań, które w miarę

przybrudzenia będą prane i zmieniane. Dla kobiet ciężarnych najodpowiedniejszy ubiór na ulicę stanowi płaszcz luźny o kroju reglanowym. Płaszcz taki wyposażony w duży sportowy kołnierz zapinany z przodu na parę guzików stanowi doskonały ubiór nie tylko w okresie ciąży ale nie traci także swej wartości użytkowej i po urodzeniu dziecka.

Praktycznym ubiorem zimowym dla małych chłopców i dziewczynek są wełniane sweterki. Sweterki takie mogą zostać wykonane w domu z wełny pochodzącej ze starego sprutego swetra. Na ich sporządzenie użytkowywać można także posiadane resztki różnobarwnych wełen.

